

Vilharjeve igre.

III.

Filozof.

Šaloigra po angleškej.

Poslovenil in založil

Miroslav Vilhar.

O S O B E.

Gospod Muha. *Slavina*

Dr. Frko, njegov sin. *Frko*

Gospa Komarjeva. *Komarjeva*

Gospodičina Minka. *Minka Komarjeva*

Tomaž, sluga. *Tomaž*

Godí se v Dr. Frkovej sobi, polnej knjig,
zemljevidov i. t. d.

I. Govor.

Frko

(sedí in bere). „Vita gravis est“ je pisal slaven mož pred tisoč in tisoč leti, in jaz od srca trdim, da je naše življenje grenko in težavno popotovanje. Komaj pregledamo, že vidimo črne oblake nad seboj; komaj začenjamo misliti, že jarem za jarmom naše vratove žuli. Srečen sem le bil, dokler sem se pečal samo z umetnostjo in s knjigami, zdaj pa mi bleda skrb noč in dan tužno glavo beli, da nisem ni kuhan ni pečen. Moj oče — oh težko je govoriti sinu o svojem očetu — moj oče so krivi teh mojih skrbi, moje prezgodnje nesreče. Slana jim je že davno padla na glavo, a vendar hoté biti vedno mlajši od mene! Zmerom so veseli, zmerom v društvu poskočnih

bratev, od mraka do mraka hodijo po gostilnicah in kavaňnah! Kaj počnem ž njimi? Zapustiti jih ne smem! Moja dolžnost je, kolikor mogoče, nanje paziti, in je spreobrniti, ako se dá! (Zvoní.)

2. Govor.

Frko, Tomaž (nastopi).

Frko.

Tomaž, obkóré so necej moj oče domú prišli?

Tomaž.

Plemeniti gospodičič, tega ne vem prav dobro, ker se mi je bila po noči ura ustavila.

Frko.

Ta je prazna! Ne mara ti je ukazano, da mi tega ne poveš?

Tomaž.

Ne, gospod dohtar!

Frko.

Pa govori!

Tomaž.

Prava istina je, da ne vem na tanko, ali je bila tri ali štiri po polnoči!

Frko

(se začúdi). Tri ali celó štiri po polnoči! Moj Bog! — Pa kakošni so bili?

Tomaž.

Prav okrogle volje! Kadili so, peli so, in meni še slivovca ponujali!

Frko (vstane).

Že prav! Pojdi na delo in ne povej očetu, česar sem te vprašal!

Tomaž.

Bog ne daj! (Odhajáje:)
Na ravnost grem povedat!

3. Govor.

Frko.

Frko, zdaj se postavi na noge, če hočeš očeta oteti brezna, ki jim že davno grozi! Ves moj svèt, vse moje besede in prošnje so bile bob ob steno! Oh da so oni moj sin, jaz bi jim kazal pravo pošteno pot, da bi se premodrili, ter si prikupili vsa srca!

4. Govor.

Frko, Muha (nastopi pevaje).

Muha.

Dober dan gospod dohtar, — sem hotel reči: Frko! Kaj ti pa zopet denes možgane kalí, preljubi mladi moj starček? (Potrka ga na ramo.)

Frko.

Vi, dragi moj oče!

Muha.

Lepa hvala, sinček moj! Kaj ti je, da se držiš ko nepridiprav? Znam sicer, da to ni nič nenavadnega pri tebi, ali denes si posebno kislega obraza! Vzdrami se in bodi vesel!

Frko.

De bi le imel desetino vaše preobilne radosti! Posodite mi je, dragi oče!

Muha.

Ne dam je, in ko bi je tudi preveč imel! Radosti in veselja ne dobiš niti na trgu, ni v lekarnicah, ni v hranilnicah!

Frko.

Žalibog da ne! Dovolite: ali ste dobro spali?

Muha.

Ako mi obljubiš, da ne pogledaš pregrdó in pisano svojega očeta, povém ti, de smo vso božjo noč pili in peli,

igrali in šalili se! Krasno, sladko veselje! To je življenje!

Frko.

Doklé ste bili skupaj?

Muha.

Do belega jutra! Solnce mi je domov svetilo!

Frko.

Oče, predragi moj oče, bode-li to do smrti trajalo?

Muha.

Do smrti; potem se pa ne ganem več, ko bodem pod zeleno travo, to ti prisezam!

Frko.

Oh premislite . . .

Muha (usta mu tiščé).

Molči Sokrat, molči kakor tvoje knjige, ki so tebe tako oživile, da si ovenil v prvej mladosti! Ti nisi za svet, niti svet záte!

Frko.

Oče!

Muha.

Atene tacih sov ne potrebujejo.

Frko.

Moj Bog!

Muha.

Ne zdihuj in ne rihaj pred polnimi jaslami, in če ne moreš drugače, piši filozofične bedakerije sam zase in na tihem, ali pa ubegni v kako puščavo med zaspane polhe!

Frko.

Oh pisal bom, pisal, pa . . .

Muha.

Kaj neslanega, kaj ne? Frko! jaz čislam učenost, modrost, pa tudi veselo sree in med prijatelji kozarček starega vinca; muh pa ne maram, niti v močniku, niti v butici!

Frko (sam sebi).

Morda vendar najdem, s kom ga rešim!

Muha.

Najdi, najdi, in reši, ker meni je zadnja dōba! Kaj pa o priliki počnete z menoj, klasični moj sinček!

Frko (modro).

Oženim Vas!

Muha.

Izvrstno! Tega se ne branim! Ženka moja pa mora biti mlada, živa, lepa in bogata. Hvaležen ti bom do smrti!

Frko.

Najdem jo, če je ónkraj Urala!

Muha.

Res? Daj mi roko!

Frko

(dá roko). Ta namen imam že, kar je teta pisala, da pride semkaj z Minko!

Muha.

Z veseljem sprejemem obé, in najdjam se, da dalje pri nas ostaneti. No, to bo rajanje, da se bo hiša majala!

5. Govor.

Prejšnja, Tomaž.

Tomaž.

Gospa Komarjeva in gospodičina Minka sta se pripeljali.

Muha.

Dobro! Lupus in fabula!

Frko.

Preoblačit se grem! Dragi oče, sprejmite Vi gospé! (Odstopi.)

6. Govor.

Muha, Tomaž.

Muha.

Tomaž, pripelji gospé semkaj!

Tomaž.

Takoj!
Ta hip! (Odstopi.)

Muha.

Ubogi moj sin! Črke so te takó omamile, da si slep, gluh in okoren! Le eno bi te rešilo! Dve jasni, ljubeznivi, goreči očesci, ki bi vneli tvoje srce, ako ni že trdo ko kraška stena in suho ko ribniška goba! Ljubka bi vrgla skozi okno vse tvoje knjige, latinske in grške, vso astronomijo in filozofijo; potem bi ne mara ti do kraja ozdravel!

7. Govor.

Muha in Komarjeva.

Muha.

Srčno me veseli, da Vas morem sprejeti pod svojo streho! Ljubeznjiva in rudeča ste še zmerom kakor cvetica, in Vaše oko še vedno zapeljivo!

Komarjeva.

Vi pa tudi še vedno takó prijazen in prilizljiv, kakor pred 20 leti!

Muha.

Hvala lepa! (Poljubi jej roko.) Kje je pa naša Minka?

Komarjeva.

Pride precej, da le spravi najino obleko.

Muha.

Lepo dekle mora biti, mlada ko rosa, čvrsta ko srna! Moj sin je pa že starejši od mene!

Komarjeva.

Vi ga menda črnite nalašč, da bo le večja naša radost!

Muha.

Ljubeznjiva botrica, nikakor ne! Pa šalo strani! Kaj je zarad tega, kar sem Vam ón teden pisal?

Komarjeva.

Zarad Frka in Minke?

Muha.

Da! Moj Frko je taka muha, da ne samo po zimi, ampak tudi po leti se skriva po knjigah. Komaj je star 20 let, pa jih že 50 kaže! Vedno le sanja in sanja o samih problemih, zvezdah in kometih. Mrzel je kakor led, tih kakor zemlja in poleg vse omike in učenosti molčeč kakor riba. Srca in ljubezni zna kolikor dete, ki se je komaj rodilo! Vam povédam, da imam križ na sebi, da ga komaj nosim!

Komarjeva.

Ako je vse to gola istina, dvomim, da ga Minka vzame! Nikakor ne! Stokrat rajša Vas!

Muha

(prikloni se). Lepa hvala, lepa botrica! Tudi Vam ne odrečem, le še dan si izberite.

Komarjeva.

Takó predrzna pa vendar več nisem, da bi se ponujala.

Muha.

Jaz pa!

Komarjeva.

Nehajva o tem za zdaj, in meniva se rajša o Minki in Frku!

Muha.

Skoraj se bojim, da ne bo marala za mojega sina; pa saj gré! Lepa, krasna, nebeška deklica je!

8. Govor.

Prejšnja. Skozi srednja vrata Minka, skozi stranska Frko.

Frko

(modro se priklanja). Sluga ponižen!

Muha

(tiho). Vidim, da se hoče kterež prikupiti, ker se je takó snažno napravil!

Komarjeva

(prikloni se smehljaje). Srečne oči, ki učenega mladeniča vidijo!

Minka (tudi se priklanja; tiho).

On in njegov ded — to bi bil par!

Frko.

Blaga gospá teta! Moj gospod oče
želé prave blagosti v lišo. Da jo brez
dvoma dospejo, zato sem jim obljubil
vso svojo pomoč. Vrhú vsega tega
pa se mi še potrebno zdi, da se zmé-
nim samo z vašo mlado gospodičino.
Prosim Vas tedaj, dovolite, da ostanem
nekaj trenutkov sam ž njo!

Komarjeva.

Vaju sama pustiti?

Muha.

Botra, brez vse nevarnosti!

Komarjeva.

Dovoljeno je, le pogovorita se!

Frko.

Hvala lepa!

Minka

(tiho). Še jaz sem radovedna, kaj
hoče gospod filozof od mene!

Muha

(Komarjevo odpeljeva je, preti). Dohtar,
pameten bodi!

Frko

(razkačen). Gospod oče!

Muha.

Ti, ti! Tihe vode so globoke
(Odstopi z gospó.)

9. Govor.

Frko. Minka.

Frko

(postavi dva stola sredi sobe, daleč narazen).

Prosim gospodičina, sédiva! (Sédeta.)

Minka

(tiho). Lipov bog!

Frko

(pokašljuje).

Minka

(tiho). Ali bo kaj?

Frko.

Gospodičina draga! — Jaz —
čutim — —

Minka

(tiho). Tudi jaz čutim!

Frko.

— da — imam — vašo srečo v roki!

Minka

(tiho). V modri roki je!

Frko.

Človek — ima — srcé — —

Minka

(tiho). To že davno vém!

Frko.

— in to srcé bije ali prijatelju ali
ljubemu!

Minka

(tiho). Ali pa nikomur; morda ka-
cemu knjižniku!

Frko.

Mož je čudna žival; —

Minka.

Kaj pa ženska?

Frko.

Nepotrebna stvar!

Minka.

Lepa hvala! (Tiho.) Ti muhavec ti!

Frko.

Sokrat pravi: —

Minka.

Kar Sokrat pravi, ni meni nič
mar!

Frko.

Vi sovražite stare klasike?

Minka.

Od vsega srcá!

Frko.

Ne marate tudi za sedanje?

Minka.

Tudi ne!

Frko

(se udari po čelu; tiho). Non habet!

Minka

(tiho). Nasitiš se jih!

Frko.

Gospodičina, ali me hočete za očeta?

Minka

(tiho). Saj za družega mi ni! (Glasno.)
Zakaj ne?

Frko.

Ženitev je važna reč!

Minka.

Važna, važna!

Frko.

Gospodičine se rade menijo o njej!

Minka.

Najrajše, kadar se same možé!

Frko.

Malokdaj se najmeta, da sta oba
enako mlada, bogata ali omikana!

Minka.

Žalibog, da je takó!

Frko.

Gospodičina, ali bi se Vi rada
omožila?

Minka.

Skoraj ne vem!

Frko.

Jaz Vam vem za pravega možaka!
Pa ne mara že sama za ktereга veste?

Minka.

Jaz ne!

Frko.

Dovolite, da ga tedaj imenujem?

Minka.

Jako sem radovedna!

Frko.

Ta možak je bogat, srednjih let,
okrogle volje.

Minka.

No?

Frko.

S kratka: moj oče!

Minka.

Vaš oče?

Frko.

Da, da!

Minka.

Jaz da bi vzela Vašega očeta?

Frko.

Kaj ne, da ste ga dovoljna?

Minka.

Kaj tacega bi ne bila uganila!
Vašega očeta! Zakaj ne mar Vašega
déda!

Frko.

Ded so davno že v črnej zemlji!

Minka

(smeje se). Vi se šalite!

Frko.

Nikakor ne! Jaz sem prevzel to težko stvar, da najdem svojemu očetu prijaznivo nevesto. Vas sem prvo izvolil, ali se Vam to smešno zdi?

Minka.

Lepa hvala dragi gospodičič! (Premišlja.) Veste kaj! Naj si bode nena-ravno, da bi vzela jaz Vašega očeta, vendar ga vzamem, ali da . . .

Frko.

No?

Minka.

Da vzamete Vi mojo teto!

Frko.

Gospodičina, premislite, da se jaz nikakor ne oženim!

Minka.

Kakor Vam všeč! Ako Vi ne, tudi jaz ne!

Frko

(premišljuje). Moj oče se morajo pre-drugačiti, naj bode, kar hoče! Da se predrugačijo, morajo se oženiti, naj bode kar hoče! Da dospém svoj zlati namen, darujem od srca rad samega sebe! Naj bode kar hoče, gospodičina, jaz vzamem Vašo teto!

Minka

(se ustraši). Ni mogoče!

Frko.

Tukaj je moja roka! (Ponuja jej roko.)

Minka.

Frko, premislite, da bi teta lahko bila Vaša mati!

Frko.

Vendar jo vzamem!

Minka (tiho).

Zdaj sem jo uganila! (Glasnó.) Dva dni odloga Vam še dam, da si premislite, ker vidim, da Vaša ljubezen do očeta—

Frko.

vse zmaga! Srečni bomo živéli v dveh družinah pod eno streho!

Minka.

In ves svet se nam bo smejal, ko bo varovala mlada starega, stara mladega! (Tiho.) Za božji dan, lep in slep je!

Frko.

Jaz pa se nadjam, da bomo mirno in sladkó živéli, kakor v starih klasičnih časih!

Minka.

Vi in Vaši stari časi ne veljajo črvivega lešnjaka!

Frko.

Filozofija nas uči — — —

Minka.

da gledate Vi brez oči, da mislite brez glave, in da čutite brez srcá!

Frko.

Ohó, gospodičina!

Minka.

Nič ohó! Vaša glavica je polna pajčín, v ktere so Vas klasiki zamrežili! Vi ste mlad, pa se ne čutite!

Vrzite Sokrata, Homerja, Humboldta in vse tiste Vaše stare želtave modrijane skozi okno ali pa v peč, in učite se

Frko.

Česa?

Minka.

Ljubiti!

Frko.

Kdo me bo učil?

Minka

(s smehom). Moja teta! (Odteče.)

10. Govor.

Frko.

Znam, da me draži, vendar jej ne morem zameriti! Kar pa je res, to je res! Vsi klasiki me tako ne ogrejó in razvedré, kakor Minčine oči in njen gladki in prijazni jeziček! Nekam vse drugače bije moje srcé in čuti nekaj novega, česar ni še do zdaj čutilo.

Lepe so stare knjige, ali lepša je vendar le Minka! Pravi, nebeški angeljček je! Naj se mi smeje, vendar je pristrčna in ljubeznjiva! Mlada je, kakor rosa na listu, zala kakor cvetica na polji! Kri mi urneje vre in srcé mi sladkeje bije, kadar se je spomnim! Ne mara pa imam mrzlico? — Bolan sem, za to grem precej brat Hipokrata, kaj on o takej bolezni pravi! — Oh, take jasne, mile, žive, goreče oči ima Minka! Od vsega srcá bom ljubil — svojo mačeho! (Odiše klaverno.)

11. Govor.

Minka

(pride nazaj oziraje se krog sebe). Šel je! Kakor si bodi, Frko je vendar nekaj prismuknen! Od mene hoče, naj vzamem njegovega očeta! Lepa čast in sreča! Zakaj se pa ne zmisli, da bi on mene snubil? Ubogi mladenič

živi v nemár; vedno sanja in sanja, oh meni se pa ne dá zdramiti! Škoda, ker je takó učen, da se mu lepša zdi oslovska, nego taka-le koža! (Kaže svoje roke.) Da bi se zaljubil, zaljubil kakor se zaljubijo pametni ljudjé, on bi bil tak mož, da bi mu ne bilo enacega pod solncem!

12. Govor.

Minka. Komarjeva.

Komarjeva.

No ljubka, kaj ti je Frko djal?

Minka.

Nič, prav nič, in še skoraj menj, nego nič!

Komarjeva.

Čemú pa je hotel sam s teboj biti?

Minka.

Uganite teta!

Komarjeva.

Njegov oče mi je rekel, da te bo Frko snubil.

Minka.

Da hoče snubiti, to je res, — ali ne mene!

Komarjeva.

Ktero pa?

Minka.

Vas, preljubeznjiva moja teta!

Komarjeva.

Mene?

Minka.

Vas! Ali ni to smeha vredno?
(Smeje se.)

Komarjeva.

Zakaj? Vi gospodičina se nimate ni malo ni dosti Frku smejati!

Minka.

Prav pravite, teta, ker ta reč je že sama na sebi grozno žalostna! Tak mlad junak in take stare misli! Vi teta bi bila prav lahko njegova mati!

Komarjeva.

Minka, ne zabi, da sem tvoja teta! Ne misli, da ravna Frko brez uma in brez pameti! Baš zaradi tega, ker

mene snubi, kaže, da je izvrsten možak, ki išče neveste z glavo in srcem! Enacih mladeničev je malo na svetu!

Minka.

Hvala Bogu, da jih je malo!

Komarjeva.

Ti si mi prejezična; ta hip hočem biti sama.

Minka

(posmešno). Z Bogom, Vi mlada, srečna nevesta!

Komarjeva.

Minka, jaz ti prepovedujem, šaliti se!

Minka.

Pozdravite prihodnjega mojega strica! (Smehljaje se odteče.)

13. Govor.

Komarjeva.

Predrzna deklina! Ne bovi dolgo skupaj zobali! Vsak hip bi razžalila ali mene, ali mojega Frka! Zlata

duša, da sem se jaz takó v tebi zmo-
tila! Dragi moj Frko, ti si živa
modrost in učenost, in jaz se bom noč
in dan trudila, da te bom vredna!

14. Govor.

Komarjeva. Muha.

Muha.

No, ljubeznjiva botrica, ali je vse
po volji?

Komarjeva

(vzdih). Mislim, da bo!

Muha.

Ali ste dovolila?

Komarjeva

(sramežljivo). Sem!

Muha.

Vam je vse odkril?

Komarjeva.

Vse!

Muha.

To me veseli! Želel sem, da se
mojemu sinu enkrat ena dobro ponese!
To je modro izpeljal! (Drgne si rokó.)

Komarjeva.

Ne zamerite gospod, jaz bi ga še
bolj hvalila in povikšala, ako ne bi
sramežljivost — —

Muha.

Znam, znam! Kar je, to je!
Pustiva zdaj mlade ljudi in meniva se
o najinej poroki!

Komarjeva.

Pozabite jo, za Boga svetega!

Muha.

Pozabiti najino poroko? Zakaj?

Komarjeva.

Ne govorite več o njej! Pozneje
zveste vse! Osoda, sladka osoda me
loči od Vas na véke!

Muha.

Kaj to pomenja? Kdo je tega
kriv? Komaj pred uro ste hotela
biti moja gospodinja!

Komarjeva.

Vsaka Vaših besed me predira
kakor meč, Vaša pa biti ne morem!

Muha.

Zakaj ne?

Komarjeva.

Druzemu sem se zaročila!

Muha.

Ali ste ne mara že omožena?

Komarjeva.

Ne še, pa dolgo ne bo trajalo!

Muha.

Znam jaz srečnega ženina?

Komarjeva.

Znate ga gotovo! Krasnejšega,
umnejšega in modrejšega mladeniča ni
še mati rodila! Ako pa tudi ne morem
biti Vaša soproga, vendar ostanem do
smrti zvesta Vaša prijateljica, ki Vas
spoštuje in ljubi kakor svojega —
očeta! (Odide.)

15. Govor.

Muha.

Ali so se jej možgani zmešali ali
sanjam! Kdo jo neki vzame? Zame
ne mara, zavrgla me je, česar ni do
zdaj še nobena storila. Bodi ženska v
hiši ali petelin na strehi, oba se obra-
čata po vsacem viharčku. Da me je
Komarjeva gospá zapustila, to se meni
nič kaj čudnega ne zdi. Najbrže sem
že toliko osivel, da se jej prestar zdim,
dasi ne čutim še prevelike starosti!
Zvedeti moram v kratkem, ktereга
možá namestu mene dobó!

16. Govor.

Muha. Frko.

Frko.

Ljubi oče, vse je v redu!

Muha

(nejevoljno). Znam!

Frko.

Niste ne mara tega veseli?

Muha.

Kaj, tudi vesel bi še moral biti, ker me je z dolgim nosom —

Frko.

Kaj Vas neče?

Muha.

Za ves svet ne, to mi je na zobe djala!

Frko.

Meni je pa za trdno obljubila! To ne more biti, Minka ne laže!

Muha.

Kdo? Minka?

Frko.

Da, Minka! Kaj nima biti Vaša gospá?

Muha.

Minka moja gospá? Doctor juris utriusque, ubi pamet? (Smeje se.) Ha, ha!

Frko.

Jaz sem jo Vam snubil, ona je dovolila, in denes teden, kakor sem

Vam obljubil, bodete srečen mož mlade, krasne, bogate devojke!

Muha.

Sin moj, iz te moke ne bo kruha!

Frko.

Posljite precej po biležnika, in preskrbite pismo, da bodem Vas kmalu srečnega videl.

Muha.

Nadjam se, da nisem v norišnici. Če se pa po tvojem zgodi, meni je že prav. Zgube ne bo, ker stokrat rajši imam Minko od tete. Frko, odkritosrečno ti pravim, da sem Minko tebi namenil; razjasni mi, kakó je to, da jo ti meni snubiš?

Frko.

Kaj pa je zopet to?

Muha.

Ali si jej gledal v oči?

Frko.

Oh, ne vprašajte me!

Muha.

Si videl njene zlate lasé, rudeča,
lica in bele zobé!

Frko.

Oh sem, sem!

Muha.

Glej, tebi se lepa zdí, pa jo meni
snubiš! Vprašaj svojega srca, in kakor
ti zapoveduje, tako delaj!

Frko.

Jaz? Po svojem srci?

Muha.

Da! Kaj je to nemogoče?

Frko.

Oče, kakó pa jej pokažem, da jo
ljubim?

Muha.

Če tega ne znaš, naj te pa ona
navadi.

Frko.

Pa me bo ona ljubila?

Muha.

Bolje nego misliš!

Frko.

Pa Vi oče in moje knjige?

Muha.

Zame ni; knjigam pa daj slovó,
da ti ne zmešajo možgan! Bodi pri-
ljuden in prijazen! Povedi jej, da le
nanjo misliš, da se le zanjo trudiš, da
le zanjo živiš, da zanjo celó umreš!
Prisezi jej za Boga, za svetega Luka,
za vse zvezde, da jo ljubiš nad vse;
da jej zvest ostaneš do smrti in še
dalje! Vse ti bo verjela in z veseljem
ti dá rokó! Hajdi, sin moj, na sladko
delo! Minka mora biti tvoja, pa ne
moja! Srcé veljá! (Odide.)

17. Govor.

Frko.

Oče skoraj prav pravijo! Od-
kriti hočem Minki, kaj mi čuti srcé!
Obudila se mi je v prsih do zdaj ne-
znana želja! Čutim, da sem mladenič,

da gorka kri po teh žilah teče, da le Minka bi me rešila in osrečila! (Sede in premišljuje.)

18. Govor.

Frko. Komarjeva.

Komarjeva

(zase). Sam je! Oh, vsa se tresem!

Frko

(zase). Nad vse jo ljubim!

Komarjeva

(zase). Ti ljubeznjivi mladenič!

Frko

(zase). Le zanjo gorim!

Komarjeva

(zase). Neizrekljiva sreča me čaka!

Frko

(zase). Le enih misli bova, enih želj, ene duše, enega srcá!

Komarjeva

(zase). Rajske veselje! (Položi roko na Frkovo ramo.)

Frko

(poskoči). Čestita gospa, oznanjam Vam, da . . .

Komarjeva.

Govorite, dragi moj, kar Vam srcé velí!

Frko.

Je-li dovoljeno?

Komarjeva.

Vse, česar koli želite!

Frko.

Tisočkrat in tisočkrat hvala Vam!

Komarjeva.

Kdo bi Vam kaj branil?

Frko.

Kteri dan izvolite?

Komarjeva.

Ne prehitro, Vas prosim! (Pade v naslonjač.)

Frko.

Vam je slabo, gospá?

Komarjeva.

Ne, ne! Srčna miloba me je zmogla!

Frko

(zase). Zmenoj vrèd se veseli! (Glasno.)
Boste Vi z Minko o tem govorila?

Komarjeva.

Čemu? Jaz ne potrebujem take
mlade deklina svéta.

Frko.

Zakaj ne? Saj Vam je v rodu!

Komarjeva.

Nič ne dé! Vendar mora iz hiše,
predno (sramežljivo) se . . poročiva!

Frko

(ostrmi). Kdo? Midva? Da bi
se poročila?

Komarjeva.

Vendar ne bova take priče trpela v
hiši? (Ljubeznjivo.) Kaj si nisva sama za-
dosti? Ne bova le drug družemu živela?

Frko.

Gospá, Vi se motite! Jaz Vas
čestim, ljubim pa le Minko!

Komarjeva.

Minko? Kaj so vse Vaše besede
do zdaj le na Minko mérile?

Frko.

Kam pa?

Komarjeva.

Nesrečnež! Prekanili ste me! (Joče.)
To vpije v nebó!

Frko.

Dovolite . . .

Komarjeva.

Ničesa več ne dovolim! Ali je to
Vaša omika, Vaša modrost, da pre-
dirate moje mirno srce? Minka ne
mara za Vas! Ona želi izkušnega,
veselega možá, pa ne mrtvega hlapčica,
ki še brk nima! Rajša pojde v samostan,
tudi tam lahko umre med knjigami,—
jaz pa ž njo! (Odíde z jokom in jezo.)

19. Govor.

Frko.

To je klasična zmešnjava! Sam
večni Bog me je rešil, da nisem té
žene mož. Moja žena bo le Minka in

da je več ljubim od samega sebe, hočem jej precej dokazati. (Gre do omare, kjer so kujige, in jih pod mizo zmeče.) Pojte rakom žvižgat vi žalostni prijatelji, Homer, Aristotel, Ciceron, Plini, Galilej, Neyton, Humboldt! Pod mizo! Tamkaj počivajte in ne kalite več moje sreče! Vsi skupaj niste vredni polovice preljubljene Minke. Druzega ne čislam več, nego lepoto, mladost in ljubezen! (Minčino petje se sliši.) Oh ljubeznivi, mili, nebeški glasi! Že gre! pomagaj mi srce, da jej povem, kaj in kakó čutim! Ves omamljen sem, ves se tresem; sam ne vem, kaj bom govoril!

20. Govor.

Frko. Minka.

Minka.

Dobro ste zadeli, Frko! Teto ste razžalili, da je ko gad razkačena!

Vrhu tega ste pa tudi mož beseda — kaj se takó drži, kar se obljubi?

Frko.

Ne zahtevajte od mene, da bi držal, kar sem v taki omamici obljubil! Zdaj sem pa zbujen, hvala vašim zalim, angeljskim očescem, iz katerih nebeški žarki v to temno srce sijejo! Vi Minka ste me zbudila, očarala ste me! Zdaj še le vem, da živim! Dovolite krasna devojka, da Vam ponudim svoje gorko srce, ki le za Vas bije! Ali se smem nadjati sreče? (Prime jo za roko.)

Minka.

No, prva poskušnja ni slaba! Kaj pa Vaš oče?

Frko.

Zmerjali so me, da nisem že davno takó z Vami govoril! Nado so mi v srce vlili, de me boste tudi Vi ljubila!

Minka.

Oho, kdo jim je to rekel?

Frko.

Minka, jaz Vas srčno ljubim, bodite mi dobra! (Poljubi jej roko.)

Minka.

Kam pa to zapišem? Je li resnica, kar mi govorite?

Frko.

Sveta resnica! Recite tudi Vi meni, da me ljubite in jaz bom najsrečnejši na zemlji! Kar sem do zdaj zamudil, moram — — (Hoče jo poljubiti).

Minka

(ga odvrne). Počasi gospodičič! Vi ste nekam pozno začeli koračiti, zdaj bi pa radi storili deset korakov namesti enega!

Frko.

Preljuba, zlata Minka! (Zopet jo hoče poljubiti.)

Minka

(zopet ga odvrne). Kje pa je filozofija?

Frko

(pade pred njo na kolena). Tukaj je!

21. Govor.

Prejšnja in Muha.

Muha

(ploska). Dobro, prav dobro!

Minka.

Moj Bog!

Frko

(vstane). Oče moj!

Muha.

No Frko, Ti izvrstno meni snubiš! Vi pa gospodičina izvrstno učite preučenega mladeniča!

Frko.

Ne zamerite!

Muha.

Kaj zameril? Ta hip poljubi pred menoj Minko in se jej zahvali, da te je izpametila! (Frko poljubi Minko.) Podajta mi roké, da jih za večnost sklenem! (Frko in Minka mu podasta roké, ktere križem sklene.) Bog z vama!

22. Govor.

Prejšnji in Komarjeva.

Komarjeva.

Kaj pa to? Minka, kaj delaš?

Minka.

Ljuba tetka, možim se!

Muha.

Botrica, le Vas še tukaj potrebujemo! Dobro došla, stopite k meni, da voščiva skupaj zaróčenima vso srečo!

Komarjeva.

Nikakor ne!

Minka.

Tetka, ljuba zlata moja tetka!

Komarjeva.

Od tega hipa ti nisem več teta!

Muha.

Draga botrica, počasi! Sin moj je bil od mladega okoren in muhast, tedaj je teto snubil namesto sestričine, temveč, ker je tudi teta še mlada in ljubezniva! Prizanesite mu, saj kazni

vendar ne odide, kaj ne Minka? (Minka, smehljáje se, preti Frku.) Usmilite se nevednega mladeniča, in vzemite mene za možá, da ostanete tudi za naprej Minčina teta!

Komarjeva.

Naj pa bo! Minka, le vzemi ga v božjem imeni tega muhca! (Muhi.) Vam pa, ženin moj, ni treba misliti, da sem kadaj verjela našega filozofa besedam in sanjarijam! Le radovedna sem bila, doklé ga prižene in zapelje klasična modrost! Nikakor ne, da bi jaz bila mislila, njegova žena biti, rajša Bog vé kaj! (Sili se smejati.)

Muha.

To vsi dobro vémo! Podajva si, preljuba botrica, roke, enako tudi Minka in Frko, da bodo skupaj mlada in mladi, stari in . . .

Komarjeva.

Muha!

Muha.

In ljubeznjiva tetka!

Minka in Frko.

Živela naša tetka! (Par za parom se
objemó.)

(Zagrinjalo pade.)
